

Nr 70.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyggande av Kattstrupeforsen m. m.; given Stockholms slott den 28 januari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Forslund:

I skrivelse den 29 december 1937 har vattenfallsstyrelsen framlagt förslag om bildande tillsammans med Östersunds elektriska aktiebolag av ett aktiebolag i syfte att gemensamt utbygga Kattstrupeforsen i Indalsälven. Vid skrivelsen finnes i avskrift fogat ett av vattenfallsstyrelsen med förstnämnda bolag under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande ingånget avtal med därtill hörande förslag till bolagsordning för det tillämnade bolaget, vilka torde få såsom bilagor fogas till statsrådsprotokollet.

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 1 saml. Nr 70.

I sin skrivelse har *vattenfallsstyrelsen* till en början erinrat om att av vattenfallen i Indalsälven nedanför Storsjön staten numera med undantag av mindre fallandelar ägde dels Stadsforsen och Österåsforsarna i älvens nedre del på sammanlagt 53 meter och dels fallsträckan mellan Litsvattnet och Gesundsjön på inalles 46 meter. Därjämte vore staten sedan gammalt ägare av ena sidan av fallstupet vid Kattstrudeforsen, som låge ovanför Litsvattnet, skild från Storsjön genom Hissmoforsen.

Vidare erinrar styrelsen om att styrelsen i sin skrivelse den 30 september 1937 angående anslag för budgetåret 1938/1939 meddelat, att styrelsen överenskommit med Hissmofors aktiebolag om en kraftleverans av 7,000 kilowatt från Hissmoforsen i samband med elektrifieringen av banan Bräcke—Östersund.

Vattenfallsstyrelsen meddelar härefter, att, sedan Krångedefallen och Hammarforsen blivit utnyttjade och Stadsforsens utbyggande påbörjats, Hissmoforsen och Kattstrudeforsen vore de fallsträckor i Indalsälven nedanför Storsjön, som vore utbyggbara för lägsta kostnad. Styrelsen hade därför ansett det vara värdefullt att tillförsäkra staten kraft från dessa vattenfall. I anslutning härtill anför styrelsen:

Redan för ett 20-tal år sedan påbörjades förhandlingar mellan vattenfallsstyrelsen och Östersunds elektriska aktiebolag (Östersundsbolaget) samt Östersunds stad om ett gemensamt utnyttjande av Kattstrudeforsen, i vilken Östersundsbolaget redan då skaffat sig vissa fallandelar. Nämnda bolag är ett enskilt företag, men Östersunds stad äger omkring 45 procent av dess aktier, och samarbetet mellan bolaget och Östersunds stad har pågått under decennier. De inköp, som verkstälts av Östersundsbolaget vid Kattstrudeforsen, ha skett med stadens vetskap och godkännande. Bolagets verksamhet är icke begränsad till enbart Östersunds stad utan omfattar även en del av dess närmaste omgivning, bland annat Frösön.

Det överenskomms redan från början mellan Östersundsbolaget och vattenfallsstyrelsen, att någon konkurrens om vattenfallsförvärf icke skulle ske.

Mellan bolaget och styrelsen har vid skilda tidpunkter diskuterats, hur samarbetsprogrammet lämpligen borde utformas, men, så länge Kattstrudeforsens bebyggande ansågs ligga relativt långt fram i tiden, beredde det stora svårigheter att komma till praktiska regler för samarbetet.

När de slutliga förhandlingarna upptogs med Östersundsbolaget under sommaren 1937, innehade staten praktiskt taget endast sin ursprungliga fallandel i Kattstrudeforsen, motsvarande omkring 17 procent av hela den fallsträcka på omkring 17 meter, som bör utnyttjas i Kattstrudeforsen, medan Östersundsbolaget hade ökat sina andelar upp till omkring 60 procent. Av återstående fallandelar ägde Hissmofors aktiebolag omkring 17 procent, medan omkring 6 procent voro fördelade på mindre fallägare.

Styrelsen framhåller härefter, att det för styrelsen framstått såsom önskvärt, att staten skulle tillförsäkra sig majoriteten i Kattstrudeforsen med hänsyn till dess låga utbyggnadskostnad. För Östersundsbolaget, fortsätter styrelsen, hade det gällt att skaffa sig en medintressent, med vilken bolaget kunde samarbeta under fullt trygga förhållanden och om möjligt så, att bolagets behov av kraft framdeles kunde tillgodoses från Kattstrudeforsen efter självkostnaden i mån av konsumtionens tillväxt, medan resten av kraften från Kattstrudeforsen tillgodogjordes av medintressenten. Vattenfallsstyrelsen

hade emellertid haft en särskild anledning att nu komma till uppgörelse rörande Kattstrupeforsen. Styrelsen hade nämligen funnit, att en anläggning i Kattstrupeforsen med hänsyn till fallets storlek med fördel kunde inpassas i styrelsens utbyggnadsprogram för början av 1940-talet.

Vattenfallsstyrelsen erinrar härefter om att styrelsen redan i sin förutnämnda skrivelse den 30 september 1937 anfört, att det vore nödvändigt att påbörja en ny kraftstation i mellersta Norrland, och att styrelsen på grund därav begärt ett anslag på 300,000 kronor för påbörjande av en sådan kraftanläggning. Styrelsen hade därvid närmast tänkt på Torpshammarfallet. De rika regleringsmöjligheter, som Gimån erbjöde och som närmare relaterats i styrelsens skrivelse den 7 april 1937 angående inköp av vattenrätt i Gimån och Ljungan m. m. (proposition nr 289/1937), vore av sådan betydelse, att desamma snarast möjligt borde utnyttjas för styrelsens produktionsapparat i mellersta Norrland. Med hänsyn till den långa tunnel, som erfordrades för Torpshammarfallets rationella utbyggande, måste man emellertid räkna med en byggnadstid för Torpshammarstationen av 6 à 7 år. Det vore därför fara värt, att det uppstode kraftbrist, innan Torpshammarfallet kunde tagas i anspråk, och för täckandet av denna brist torde under mellantiden böra inpassas ett annat norrländskt vattenkraftföretag av måttlig storlek. Kattstrupeforsen hade befunnits vara icke endast med hänsyn till de låga utbyggnadskostnaderna utan även med hänsyn till kraftbeloppets storlek lämplig att på detta sätt inpassa i byggnadsplanerna.

Vattenfallsstyrelsen anför härefter:

Vid utbyggnad av 16 meter samt för en normal vattenmängd av 225 kubikmeter per sekund med överbelastning upp till 275 kubikmeter per sekund kommer Kattstrupeforsen att kunna lämna ett kraftbelopp av normalt 27,000, maximalt 31,000 kilowatt. Kilowattimetallet blir omkring 200 miljoner, motsvarande omkring 40 procent av det kraftbelopp, som nu beräknas kunna uttagas ur Stadsforsen. Den lämpliga byggnadstiden torde vara 2 à 2½ år. Övriga tänkbara vattenfallsutbyggnader bliva av avsevärt större storlek och kräva en byggnadstid av 3 à 4 år. Kattstrupeforsen behöver därför icke påbörjas förrän mot slutet av år 1939, medan däremot en annan större anläggning skulle behöva påbörjas redan 1938. Det är givetvis en stor fördel att kunna vänta med den nya kraftanläggningen, tills konjunkturutvecklingen kan bedömas säkrare.

Beträffande de olika former för det gemensamma tillgodogörandet av Kattstrupeforsen, som under årens lopp ifrågasatts, har vattenfallsstyrelsen anfört:

Ett av de diskuterade alternativen har varit, att staten skulle övertaga all vattenkraften och tillhandahålla Östersundsbolaget dess andel efter självkostnaden. Detta alternativ har dock visat sig svårframkomligt. Bolaget har icke varit benäget att på staten helt överlåta sina fallandelar och har även uttalat vissa betänkligheter emot, att staten skulle helt bestämma över såväl utbyggnadsplanerna och tiden för utbyggandet som kraftanläggningens drift. Vad årskostnaden beträffar, kunde det uppkomma svårigheter med avseende på bestämmandet av ränteutgifternas storlek, de lämpliga avskrivningarna, andelen i styrelsens gemensamma förvaltningskostnader och dylikt. Det har befunnits, att dessa svårigheter bäst undvikas, genom att staten och Östersundsbolaget tillsammans bilda ett aktiebolag med ungefär hälften av aktierna

vardera, dock med en viss övervikt för staten, så att staten får 55 procent och Östersundsbolaget 45 procent.

Rätten till kraften från kraftstationen skulle fördelas i samma proportion som aktierna, vadan bolagets kraftuttagningsrätt skulle begränsas till högst 45 procent, medan staten skulle hava rätt att tillgodogöra sig resten, sålunda även den del, som bolaget tills vidare icke använder för egen del.

Genom samverkan i ett gemensamt aktiebolag beredes åt bolaget möjlighet att deltaga i anläggningens projektering, byggnad och drift. Alla kostnader för fallets bebyggande och drift bliva exakt fastställda. Det förutsättes, att vattenfallsstyrelsens konstruktions- och byggnadsorganisation kommer till användning vid fallets tillgodogörande men att därvid överenskommelse träffas om skäligt belopp, som bolaget skall erlægga till vattenfallsstyrelsen för dess tjänster.

Sedan aktiebolagsformen godtagits såsom basis för förhandlingarna, hava dessa, meddelar vattenfallsstyrelsen, fortskridit hastigt, och det har icke vållat nämnvärd svårighet att enas om detaljerna i uppgörelsen. För att tillgodose aktiebolagslagens krav på minst fem aktieägare har det förutsatts, att ett fåtal aktier skall utlämnas till av vardera intressenten utvalda lämpliga innehavare.

Beträffande den bolagsordning, som är avsedd att läggas till grund för det nya bolagets verksamhet, har vattenfallsstyrelsen anfört:

Bolagsordningen har utformats i huvudsaklig överensstämmelse med den avfattning, som bolagsordningar i allmänhet bruka erhålla. I ett hänseende har dock avsteg därifrån gjorts, nämligen i fråga om sammansättningen av kraftbolagets styrelse. Det har ansetts självklart, att de båda huvudintressenterna skulle hava lika stor representation i denna styrelse samt att utslagsrätten borde lämnas åt en opartisk ordförande. Under nödigt hänsynstagande till aktiebolagslagens tvingande föreskrifter i ämnet har därvid den mest önskvärda lösningen funnits vara, om av styrelseledamöterna, vilka lämpligen borde vara fem till antalet, de båda huvudintressenterna ägde direkt utse vardera en, samt den opartiske ordföranden, såsom naturligt vore, tillsattes av Kungl. Maj:t. De två återstående ledamöterna skulle väljas av bolagsstämman, därvid genom särskild överenskommelse vid sidan av bolagsordningen garanti skulle skapas för, att vardera intressegruppen finge nominera en kandidat. För den tilltänkta anordningen med ledamöter, utsedda utom bolagsstämman, har givetvis Kungl. Maj:ts medgivande avsetts att inhämtas.

I samband med bolagsordningens omnämnande är vidare att anmärka, att kraftbolagets aktiekapital föreslagits till minst 1,500,000 kronor och högst 4,500,000 kronor, att akties nominella värde fixerats till 1,000 kronor, samt att såsom säte för bolagets styrelse bestämts Östersund. Att märka är härjämte, att utdelning å kraftbolagets aktier maximerats till fem procent å inbetalat eller tillskjutet kapital.

Vattenfallsstyrelsen anför härefter, att till reglering av vissa för det blivande samarbetet inom bolaget grundläggande frågor, som icke lämpligen kunnat beröras i bolagsordningen, mellan vattenfallsstyrelsen och Östersundsbolaget ingåtts ett konsortialavtal, varigenom alla spörsmål av större betydelse för kontrahenternas inbördes förhållanden och ställning till kraftbolaget på förhand lösts. Detta konsortialavtal är uppbyggt på förutsättningen, att av kraftbolagets aktier 55 procent komma att disponeras av vatten-

fallsstyrelsen och 45 procent av Östersundsbolaget. Därvid bortses från den obetydliga förskjutning av aktieinnehavet, som måste bli en följd av aktiebolagslagens förut berörda krav på minimiantal aktieägare. Då det enligt vattenfallsstyrelsen är av största vikt, att den angivna fördelningen av aktierna icke genom den ene kontrahentens åtgörande väsentligt rubbas, har bestämmelse intagits, att vattenfallsstyrelsen, för den händelse att Östersundsbolaget skulle minska sitt aktieinnehav under 40 procent av den sammanlagda aktiestocken, skall vara obunden av konsortialavtalet, och samma rätt har tillerkänts Östersundsbolaget, för det fall att vattenfallsstyrelsen skulle avhända sig sin majoritet i kraftbolaget. Skulle det mot förmodan för vattenfallsstyrelsens vidkommande bli aktuellt att begagna den omnämnda möjligheten att frånträda avtalet, äger staten ändock såsom majoritetsägare i kraftbolaget en tryggad ställning.

Angående konsortialavtalets innehåll i övrigt har vattenfallsstyrelsen anfört följande:

Kontrahenterna hava förbundit sig att å kraftbolaget överlåta all dem tillhörig vattenkraft i Kattstrupeforsens fallsträcka. Ersättning därför skola kontrahenterna äga tillgodoräkna sig efter det genomsnittspris, som Östersundsbolaget erlagt för sina fallförvärv i forsen, dock utan tillägg av ränta, vilket motsvarar omkring 44 kronor per niomånadershästkraft. För vid överlåtelse medföljande markområden skall ersättning utgå enligt samma norm. Kompletteringsköp hava kontrahenterna förbundit sig att icke i fortsättningen verkställa, utan skola eventuella sådana göras av kraftbolaget.

Vissa bestämmelser hava intagits till förebyggande av majoritetsförtryck inom bolaget, särskilt vid utseende av representanter för bolaget, och förhinderande av, att viktigare beslut av kraftbolagets styrelse fattas, utan att denna är fulltalig.

Kraftanläggningen i Kattstrupeforsen skall vara driftfärdig vid tid, som vattenfallsstyrelsen bestämmer, dock tidigast den 1 november 1941 och senast den 1 november 1946. Styrelsen har utgått från, att anläggningen icke skall påbörjas, förrän nu rådande högkonjunktur i huvudsak upphört. Den kraft, som vid kraftanläggningen utvinnes och vilken, såsom förut närmare berörts, skall fördelas mellan kontrahenterna, skall levereras vid generatorspänning. Upptransformeringsanläggningar skola kontrahenterna var för sig bekosta.

Kraftstationen skall utbyggas för en vattenmängd av 225 kubikmeter per sekund, såvida icke kontrahenterna ena sig om större utbyggnad. Krafttillgången i anläggningen skall inom förut angivna gränser fördelas på det sätt, att Östersundsbolaget för varje kalenderår skall anmäla den andel av krafttillgången, över vilken bolaget önskar förfoga.

Ersättningen för den kontrahenterna tillhandahållna kraften har gjorts beroende av kraftbolagets omkostnader, däri inräknat, förutom kostnad för drift och underhåll m. m., räntor, avskrivningar och 5 procent per år på aktiekapitalet. Mot denna bestämmelse korresponderar den förut berörda föreskriften i bolagsordningen om maximering av utdelningen i bolaget.

Bestämmelser hava vidare intagits om rätt för kontrahent att påyrka extra utbyggnad utöver överenskommen minimieffekt, dock med skyldighet att, om den andra kontrahenten så önskar, själv tillskjuta erforderliga merkostnader, men med rätt att även själv tillgodogöra sig uppkommande effekttillskott.

Vidare har föreskrivits viss rätt för Östersundsbolaget till utbyte av sekunda kraft mot prima kraft mot skäligen minskning av kraftbeloppet.

För konsortialavtalets giltighet har stadgats, att detsamma skall efter godkännande av Östersundsbolagets bolagsstämma godkännas av Kungl. Maj:t.

Anmärkas må slutligen, att konsortialavtalet efter kraftbolagets bildande skall godkännas av detta, vartill kontrahenterna förbundit sig medverka.

Av kraftbolagets aktiekapital, minst en och en halv miljon kronor, till vilket belopp kontrahenternas första insats i bolaget skulle uppgå, skall enligt det föreliggande förslaget vattenfallsstyrelsen erlægga 128,000 kronor i form av tillskott av statens fallandelar i Kattstrupeforsen, och 697,000 kronor i kontanter. För kontantlikvidens gäldande föreslår vattenfallsstyrelsen, att, såsom tidigare skett vid vattenfallsstyrelsens förvärv av aktiemajoriteten i Motala ströms kraft aktiebolag ävensom i andra liknande fall, medel tagas ur kraftverkens förnyelsefonder.

Vattenfallsstyrelsen ifrågasätter i detta sammanhang vidare, att möjlighet beredes kraftbolaget att erhålla lån ur omnämnda förnyelsefonder. Kraftbolaget skulle dock hava fria händer att söka sig lån i den öppna marknaden.

Östersundsbolaget har, meddelar vattenfallsstyrelsen, ansett det vara önskvärt att kunna belåna sina aktier i kraftbolaget med hänsyn till de utgifter, Östersundsbolaget påtager sig i samband med det nya företaget dels för aktie-teckningen, dels för utvidgning av sina ledningsnät och transformeringsanläggningar. Med anledning av att aktierna på grund av konsortialavtalets bestämmelser icke lämpligen kunna överlåtas på annan ägare och därför bliva formellt taget mindre goda som säkerhet för lån har i avtalet intagits en bestämmelse om skyldighet för vattenfallsstyrelsen att, intill dess 15 år förflutit, från det den blivande kraftstationen tagits i bruk, till $\frac{2}{3}$ av parivärdet inlösa Östersundsbolagets aktier. Vattenfallsstyrelsen anser det vara uppenbart, att den förpliktelse, styrelsen sålunda påtagit sig, icke under några förhållanden kan komma att lända styrelsen till skada.

Vattenfallsstyrelsen uttalar här efter, att den planerade utbyggnaden av Kattstrupeforsen, som i förevarande skrivelse hittills framställts som en angelägenhet endast berörande vattenfallsstyrelsen och Östersundsbolaget, emellertid hade vittgående verkningar även för Hissmofors aktiebolag (Hissmoforsbolaget). I anslutning härtill anför styrelsen:

Förutom att Hissmoforsbolaget är ägare till större delen av den fallhöjd i Kattstrupeforsen, som icke av vattenfallsstyrelsen och Östersundsbolaget disponeras, kommer en utbyggnad av Kattstrupeforsen att få en ingripande inverkan för Hissmoforsbolagets vidkommande, i det bolaget hittills tillgodosett Östersundsbolagets och därmed även Östersunds stads behov av kraft. I och med det att det därom nu gällande avtalet upphör, vilket kommer att ske den 1 december 1946, kommer i händelse av Kattstrupeforsens utbyggnad Östersundsbolagets behov av kraft att helt tillgodoses från Kattstrupeforsen. På grund härav och då ett samarbete med Hissmoforsbolaget måste bliva av största vikt för ett rationellt tillgodogörande av Kattstrupeforsen genom åstadkommande av dygns- och veckoreglering av vattenavrinningen från Storsjön, har det varit angeläget för vattenfallsstyrelsen att redan på detta stadium upptaga förhandlingar med Hissmoforsbolaget angående nu berörda förhållanden ävensom angående ett rationellt ordnande av distributionen omkring Storsjön. Förhandlingarna ifråga hava resulterat i tre avtal, samtliga ingångna under förutsättning att det förut omnämnda konsor-

tialavtalet mellan vattenfallsstyrelsen och Östersundsbolaget blir av Kungl. Maj:t godkänt.

Angående nämnda avtals innehåll har vattenfallsstyrelsen anført:

I ett av avtalen, ingånget mellan vattenfallsstyrelsen och Östersundsbolaget, å ena, samt Hissmoforsbolaget, å andra sidan, har överenskommelse träffats om samarbete för dygns- och veckoreglering av avrinningen från Storsjön, och därvid har Hissmoforsbolaget, under förutsättning att en av bolaget planerad damm för reglering av Storsjön kommer till stånd, medgivit, att densamma mot viss ersättning för anläggning och underhåll från kraftbolagets sida får användas för den gemensamma dygns- och veckoregleringen.

Enligt samma avtal har Hissmoforsbolaget medgivit kraftbolaget rätt att mot en ersättning av 150,000 kronor tillgodogöra sig Hissmoforsbolagets fallandel i Kattstrupeforsen. Ersättningsbeloppet motsvarar omkring 55 kronor per 9 månadershästkraft och är rimligt. Efter denna överenskommelse, som jämväl skall godkännas av kraftbolaget, komma blott omkring 6 procent av fallhöjden i Kattstrupeforsen att disponeras av annan än kraftbolaget.

I ett andra avtal, ingånget enbart mellan vattenfallsstyrelsen och Hissmoforsbolaget, har styrelsen till komplettering av den förut omnämnda överenskommelsen om kraftleverans av 7,000 kilowatt från Hissmoforsen i samband med elektrifieringen av banan Bräcke—Östersund förbundit sig att under vissa förutsättningar medgiva ökning av den nämnda kraftleveransen intill sammanlagt högst 18,000 kilowatt. Genom detta avtal har styrelsen, så långt det låtit sig göra, velat skaffa Hissmoforsbolaget avsättning för den kraft, som erhålles dels vid utförande av förutnämnda damm för reglering av Storsjön, dels vid utgången av Östersundsbolagets avtal om kraftabonnemang från Hissmoforsbolaget, dels vid en ifrågasatt ombyggnad av äldre anläggningar. Priset på kraften blir lågt, vadan abonnemanget är gynnsamt för vattenfallsstyrelsens del. I samband härmed har avtalet för det första abonnemanget förlängts till den 1 oktober 1969.

Enligt det tredje avtalet slutligen hava vattenfallsstyrelsen, Östersundsbolaget och Hissmoforsbolaget åtagit sig att under tiden till den 1 januari 1978 samverka för en rationell uppdelning av distributionen. Envar av kontrahenterna har i samband därmed tillförbundit sig viss begränsning i sin distribution. Skulle Östersunds- eller Hissmoforsbolaget inom områdena för sin distribution tillämpa högre pris, än vattenfallsstyrelsen i liknande fall använder, har styrelsen dock rätt att konkurrera inom deras respektive områden.

Genom ett samarbete med Östersundsbolaget i den nu föreslagna formen, anför slutligen vattenfallsstyrelsen, skulle tillfälle beredas styrelsen att i en utsträckning, som eljest icke stode till buds, tillgodogöra sig ett vattenfall, som ur utbyggnadssynpunkt måste betraktas såsom en av landets numera mest värdefulla outnyttjade kraftkällor. Den väsentliga fördel, som läge i den förhållandevis korta utbyggnadstiden och som möjliggjorde en anpassning av utbyggnadsarbetet efter möjligen blivande konjunkturväxlingar, hade redan förut påpekats. Genom det ingångna konsortialavtalet och de med Hissmoforsbolaget slutna avtalen hade, i händelse den tilltänkta bolagsbildningen bleve verklighet, en för såväl vattenfallsstyrelsen som de övriga berörda parterna gynnsam lösning vunnits angående alla de viktigare frågor, som vid en utbyggnad av Kattstrupeforsen komme att bliva mellan parterna aktuella. Vattenfallsstyrelsen funne det under sådana förhållanden synner-

ligen önskvärt, att det planerade samarbetet i bolagsform med Östersunds-bolaget komme till stånd. Vattenfallsstyrelsen hade för avsikt att till en kommande riksdag göra framställning om rätt till ökad teckning i bolaget.

Vattenfallsstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte *dels* godkänna konsortialavtalet med Östersunds elektriska aktiebolag med rätt för vattenfallsstyrelsen att vid tillämpningen vidtaga sådana smärre tekniska ändringar i avtalet, som kunde befinnas önskvärda, *dels* bemyndiga vattenfallsstyrelsen att genom tillskott vid det tillärnade kraftbolagets bildande å detta överlåta staten tillhöriga vattenfallsandelar jämte utmål vid Kattstrupeforsen, *dels* för tecknande av aktier i bolaget utöver dem, som svara mot nyssnämnda tillskott, anvisa ett belopp av 697,000 kronor ur vattenfallsstyrelsens förnyelsefonder, *dels ock* medgiva, att i det tillärnade aktiebolagets bolagsordning finge intagas bestämmelse, att av de fem ledamöterna i styrelsen ordföranden skulle utses av Kungl. Maj:t samt en ledamot av vardera vattenfallsstyrelsen samt styrelsen för Östersunds elektriska aktiebolag.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 15 januari 1938 anfört:

Vad vattenfallsstyrelsen anfört i fråga om bildandet av ett aktiebolag för utbyggande av Kattstrupeforsen föranleder ingen riksräkenskapsverkets erinran.

För tecknande av aktier i det föreslagna nya bolaget skulle staten kontant tillskjuta 697,000 kronor, vilket belopp skulle anvisas ur vattenfallsstyrelsens förnyelsefonder. Då aktieteckningen givetvis icke har karaktär av förnyelse, förutsätter riksräkenskapsverket, att styrelsens hemställan avser medgivande att för ändamålet få disponera till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel.

Riksräkenskapsverket får med anledning härav erinra, att ämbetsverket under senare år vid flera tillfällen förordnat, att sådana likvida medel, som uppkommit genom avsättning till förnyelsefond eller andra av de affärsdrivande verken förvaltade diversemedelsfonder, i stället för att insättas i riksgäldskontoret investeras i produktiva anläggningar. Ehuru väl ett sådant förfarande såtillvida är oenhetligt, att icke alla nya kapitalinvesteringar bliva redovisade över riksstaten, har ämbetsverket likväl ansett sig böra så långt möjligt tillmötesgå önskemålet att inom de affärsdrivande verken finna produktiv användning för verkens egna likvida medel.

Genom den för budgetåret 1938/39 föreslagna ändrade uppställningen av riksstaten har öppnats möjlighet att åstadkomma en fullt enhetlig redovisning av samtliga nyinvesteringar samtidigt med att sistberörda önskemål kan tillgodoses. Riksräkenskapsverket kommer att i den utredning angående användningen och placeringen av affärsverkens förnyelsefonder m. m., som pågår inom ämbetsverket och som beräknas vara slutförd inom den närmaste tiden, även upptaga här berörda spørsmål till behandling.

I avvaktan på den slutliga lösningen av de med nämnda utredning förknippade frågorna ville riksräkenskapsverket icke motsätta sig, att till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel finge vid sidan av riksstaten användas för finansiering av nu ifrågavarande aktieteckning. Härför syntes emellertid riksdagens medverkan erfordras.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 5, sid. 78 ff.), har vattenfallsstyrelsen, med hänsyn till den numera beräknade

kraftkonsumtionen under början av 1940-talet, föreslagit en viss utvidgning av det föregående år planerade utbyggnadsprogrammet. Sålunda har vattenfallsstyrelsen i syfte att erhålla säkerhet för tillräcklig tillgång på kraft ansett erforderligt, att inom den närmaste tiden två nya kraftstationsbyggen påbörjas, nämligen ett i Trollhättan och ett i mellersta Norrland. Beträffande kraftstationen i Trollhättan har förslag förelagts årets riksdag i proposition nr 48, medan frågan om ny kraftstation i mellersta Norrland torde föreligga till avgörande inom den närmaste tiden. För sistnämnda kraftstation är avsett att utbygga det nästlidet år inköpta Torpshammarfallet i Gimån. På grund av byggnadstekniska förhållanden kommer emellertid en utbyggnad av detta fall att draga en relativt lång tid, 6 à 7 år. För att kunna möta det kraftbehov, som kan beräknas behöva tillgodoses redan före det en ny kraftstation vid Torpshammarfallet kan träda i funktion, har vattenfallsstyrelsen ansett sig böra undersöka föreliggande möjligheter att utnyttja ett annat vattenfall av måttlig storlek, som skulle kunna utbyggas på väsentligt kortare tid än Torpshammarfallet. Vattenfallsstyrelsen har därvid funnit Kattstrupeforsen i Indalsälven icke endast med hänsyn till de låga utbyggnadskostnaderna utan även på grund av kraftbeloppets storlek lämplig att inpassas i vattenfallsstyrelsens byggnadsplaner.

Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att Kattstrupeforsen äges till omkring 17 procent av staten och till cirka 60 procent av Östersunds elektriska aktiebolag, i vilket Östersunds stad innehar omkring 45 procent av aktiekapitalet. Av återstående fallandelar äger Hissmofors aktiebolag cirka 17 procent. Vid en utbyggnad av 16 meters fallhöjd och vid en normal vattenmängd av 225 kubikmeter per sekund med överbelastning upp till 275 kubikmeter per sekund skulle Kattstrupeforsen kunna lämna ett kraftbelopp av normalt omkring 27,000 och maximalt 31,000 kilowatt.

Sedan vattenfallsstyrelsen i syfte att åvägabringa gemensamt utbyggande av Kattstrupeforsen inlett underhandlingar med Östersunds elektriska aktiebolag, hava förhandlingarna resulterat i det mellan vattenfallsstyrelsen och bolaget träffade, nu till prövning föreliggande avtalet. Enligt detta skall samarbetet äga rum genom ett för ändamålet särskilt bildat aktiebolag, i vilket staten skulle disponera 55 procent och Östersundsbolaget 45 procent av aktiekapitalet. Detta skulle uppgå till minst 1.5 och högst 4.5 miljoner kronor, fördelat i aktier å nominellt 1,000 kronor. Första insatsen förutsattes emellertid uppgå till endast minimikapitalet. Detta skulle gäldas huvudsakligast på så sätt, att parterna dels å bolaget överlåta all dem tillhörig vattenrätt i Kattstrupeforsen m. m., därvid kraftandelarnas värde skulle beräknas efter det genomsnittspris, som Östersundsbolaget erlagt för sina fallandelar, dels ock kontant erlægga, vattenfallsstyrelsen för tecknade 825 aktier 697,000 kronor och Östersundsbolaget för tecknade 675 aktier 129,000 kronor. Enligt det upprättade förslaget till bolagsordning skulle av styrelsens ledamöter, vilka skulle utgöra fem till antalet med en suppleant för var och en av dem, ordföranden jämte suppleant för denne utses av Kungl. Maj:t. Av de övriga skulle vattenfallsstyrelsen och Östersundsbolaget utse vardera en ledamot

jämte suppleant och bolagsstämman de återstående. I fråga om de av stämman utsedda ledamöterna har i avtalet förutsatts, att intressena å ömse sidor bliva i lika grad tillgodosedda.

I anslutning till det nu ifrågavarande avtalet hava två särskilda överenskommelser träffats med Hissmofors aktiebolag i avsikt att reglera de förhållanden, som vid ett utbyggande av Kattstrudeforsen uppkomma på grund av nämnda bolags delägarskap i vattenfallet. Enligt dessa avtal skulle, bland annat, det tillämnade bolaget mot en ersättning av 150,000 kronor äga tillgodogöra sig Hissmofors aktiebolags till omkring 17 procent uppgående andel i vattenfallet. Parterna hava därjämte överenskommit om samarbete under viss förutsättning för dygns- och veckoreglering av avrinningen från Storsjön. Vidare hava parterna åtagit sig att under tiden intill den 1 januari 1978 samverka för en rationell uppdelning av kraftdistributionen. I syfte att bereda Hissmofors aktiebolag, som för närvarande enligt ett den 1 december 1946 upphörande avtal levererar den av Östersundsbolaget distribuerade kraften, avsättning för viss del av dess kraftproduktion har vattenfallsstyrelsen slutligen träffat ett särskilt avtal med Hissmofors aktiebolag om ökning under vissa villkor av den kraftleverans från bolaget, varom vattenfallsstyrelsen i samband med elektrifieringen av banan Bräcke—Östersund överenskommit med bolaget.

I likhet med vattenfallsstyrelsen finner jag det angeläget, att åtgärder i god tid vidtagas för att möta det ökade kraftbehov, som kan beräknas uppstå under tiden intill dess Torpshammarfallets utbyggnad, varom jag senare ämnar framlägga förslag, hinner fullbordas. Med hänsyn till föreliggande gynnsamma förhållanden för en utbyggnad av Kattstrudeforsen, därvid bland annat bör framhållas den relativt korta utbyggnadstiden, som möjliggör en anpassning av byggnadsarbetet efter möjligen blivande konjunkturväxlingar, synes förslaget om ett utbyggande av ifrågavarande vattenfall vara väl motiverat.

Det av vattenfallsstyrelsen framlagda förslaget beträffande samarbetet med Östersundsbolaget såsom ägare av större delen av Kattstrudeforsen synes mig i stort sett innebära en för båda parterna godtagbar lösning av de olika spörsmål, som uppstå vid ett gemensamt utbyggande av nu ifrågavarande vattenfall. Genom att aktiebolagsformen för samarbetet väljes torde kunna förväntas, att åtskilliga svårigheter, som eljest kunna uppstå på grund av intressemotsättningar, skola kunna i möjligaste mån undvikas. Då det ur olika synpunkter torde vara önskvärt, att staten icke oväsentligt utökar sina intressen i Kattstrudeforsen, synes förslaget, att statens insats i det tillämnade bolaget skall utgöra 55 procent av aktiekapitalet, icke böra giva anledning till erinran. Ej heller har jag något att erinra mot att för bestridande av den del av det för staten tecknade aktiebeloppet, vilken skulle erläggas kontant, eller 697,000 kronor, må disponeras likvida medel, som uppkommit genom avsättning till statens vattenfallsverks förnyelsefond. Såsom vattenfallsstyrelsen framhållit, har ett dylikt förfaringssätt vid liknande tillfällen tidigare tillämpats. I likhet med vattenfallsstyrelsen förut-

sätter jag, att det nya bolaget må kunna erhålla lån ur nämnda förnyelsefond. Fråga härom synes emellertid i varje särskilt fall böra underställas statsmakternas prövning.

Med hänsyn till nu anförda förhållanden och då övriga här icke särskilt berörda bestämmelser i nu ifrågavarande avtal och det i anslutning därtill upprättade förslaget till bolagsordning för det tillämnade bolaget icke synas giva anledning till erinringar, har jag ansett mig böra tillstyrka, att staten på föreslagna villkor medverkar vid utbyggandet av Kattstrupeforsen. Enligt avtalet skall kraftstationen vara driftfärdig vid tid, som vattenfallsstyrelsen äger bestämma, dock tidigast den 1 november 1941 och senast den 1 november 1946. I likhet med vattenfallsstyrelsen finner jag lämpligt, att tiden för arbetenas påbörjande icke nu bestämmes utan anpassas med hänsyn till konjunkturutvecklingen.

Enligt vad jag inhämtat har Östersunds elektriska aktiebolag numera å bolagsstämma för sin del godkänt ifrågavarande avtal.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ifrågavarande vid statsrådsprotokollet fogade, med Östersunds elektriska aktiebolag ingångna avtal för utbyggnad av Kattstrupeforsens fallkomplex i Indalsälven med rätt för vattenfallsstyrelsen att vidtaga de smärre ändringar i avtalet, som vid dess tillämpning kunna visa sig erforderliga och varom överenskommelse kan träffas,

dels ock medgiva, att för gäldande av kronans insats, 825,000 kronor, i det bolag, som enligt nämnda avtal skall bildas för utbyggande av Kattstrupeforsen, må ej mindre å bolaget överlåtas statens vattenfallsverk tillhörig, i § 2 i avtalet avsedd vattenrätt m. m. än även disponeras ett belopp av 697,000 kronor av till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel, som uppkommit genom avsättning till statens vattenfallsverks förnyelsefond.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.

Konsortialavtal.

Mellan Kungl. vattenfallsstyrelsen, här nedan benämnd vattenfallsstyrelsen, å ena, samt Östersunds elektriska aktiebolag, här nedan benämnt Östersundsbolaget, å andra sidan, har med anledning av tillärnat bildande av ett särskilt bolag, nedan kallat kraftbolaget, för utbyggande av Kattstrupeforsens fallkomplex i Indalsälven följande avtal träffats.

Med Kattstrupeforsens fallsträcka avses fallhöjden i Indalsälven mellan vattenståndet å nedströmssidan av Hissmofors aktiebolags kraftstation vid Hissmoforsen och älvens vattenstånd mellan den punkt på vänstra stranden, varest gränslinjen mellan fastigheterna Näset 4³ och Näset 5² i Aspås socken träffar älven, samt den punkt på högra stranden, där gränslinjen mellan fastigheterna Dille 1⁴ och Dille 1³ i Ås socken når fram till älven. Av fallhöjden ifråga ägas av vattenfallsstyrelsen cirka 17.7 procent, av Östersundsbolaget cirka 59.4 procent samt av andra delägare cirka 22.9 procent.

§ 1.

Kraftbolagets bildande och aktiernas fördelning.

Kontrahenterna skola i samråd föranstalta om kraftbolagets bildande samt själva eller jämte de medintressenter, som de å ömse sidor för ändamålet utse, övertaga kraftbolagets hela aktiestock. Dem emellan skola aktierna så fördelas, att vattenfallsstyrelsen jämte medintressenter å vattenfallsstyrelsens sida komma att hava förfoganderätten över femtiofem (55) procent samt Östersundsbolaget och medintressenter å dess sida komma att disponera över återstående fyrtiofem (45) procent av kraftbolagets samtliga aktier. Den överenskomna fördelningen skall bestå även vid eventuell ökning eller minskning av aktiekapitalet.

Kontrahenterna förbinda sig att, så länge den angivna fördelningen av aktierna kommer att i huvudsak oförändrad äga bestånd, vid utseende av de styrelseledamöter, suppleanter för dessa, revisorer och, i händelse av kraftbolagets likvidation, likvidatorer, som det skall ankomma på kraftbolagets bolagsstämma att välja, verka för, att intressena å ömse sidor bliva i lika grad tillgodosedda. Sålunda skall vardera kontrahenten utse en styrelseledamot jämte en suppleant samt en revisor och en revisorssuppleant. För varje styrelseledamot utses en personlig suppleant. I frågor, som äro av vikt för kraftbolagets förhållande till någon av kontrahenterna eller eljest av stor betydelse för kraftbolaget och dess verksamhet, skola beslut icke fattas, utan att kraftbolagets styrelse, såvitt detta är möjligt, är fulltaligt samlad.

Vattenfallsstyrelsen är skyldig att sex månader efter tillsägelse inlösa Östersunds elektriska aktiebolags aktieinnehav helt eller delvis till två tredjedelar ($\frac{2}{3}$) av parivärdet. Denna förpliktelse gäller till dess 15 år förflutit från det kraftstationen tagits i användning.

Skulle vattenfallsstyrelsens eget aktieinnehav komma att understiga femtio (50) procent av hela aktiekapitalet, skall Östersundsbolaget äga frånträda detta avtal. Samma rätt tillkommer vattenfallsstyrelsen, därest Östersundsbolagets eget innehav skulle komma att understiga fyrtio (40) procent av aktiekapitalet.

Har endera kontrahenten själv föranstaltat om sådan ändring i sitt aktieinnehav, att den överenskomna fördelningen ej längre i huvudsak äger be-

stånd, må detta ej återopas av denna kontrahent gent emot den andra kontrahenten.

Enligt lag för utdelning disponibel vinst skall utdelas, om icke kontrahenterna enas om annan disposition.

§ 2.

Likvid för aktierna.

Kontrahenterna förbinda sig att genom tillskott vid kraftbolagets bildande å kraftbolaget överlåta all den vatten- och fiskerätt i Kattstrupeforsens fallsträcka, varöver de för närvarande förfoga, jämte de fastigheter, vartill vatten- och fiskerätten nu är knuten. Vidare förbinda sig kontrahenterna att samverka med kraftbolaget för dettas förvärv av de andelar i fallsträckan jämte utmål, som befinna sig i andra delägares ägo, samt själva varken direkt eller indirekt förvärva sådan vattenrätt eller mark, som kraftbolaget har behov av för ett fullständigt utnyttjande av vattenkraften i Kattstrupeforsen.

Östersundsbolaget skall härjämte såsom tillskott vid kraftbolagets bildande å kraftbolaget överlåta av Östersundsbolaget verkställda utredningar angående utbyggande av Kattstrupeforsen jämte gjorda insatser till Indalsälvens regleringsförening.

På grund av de tillskott, som kontrahenterna sålunda vid kraftbolagets bildande komma att lämna i annan form än penningar, vilka tillskott, beräknade efter ett fallvärde per meter enkel strand av tjugotusenfemhundra (20,500) kronor, ett markvärde per hektar av femhundra (500) kronor och ett värde å omnämnda utredningar och insatser från Östersundsbolagets sida av trettiofyratusenfemhundra (34,500) kronor, komma att uppgå till ett belopp av för vattenfallsstyrelsen etthundratjugoåttatusen (128,000) kronor och för Östersundsbolaget femhundrafyrtiosex tusen (546,000) kronor, kommer att såsom kontant likvid för de å ömse sidor tecknade aktieposterna att erläggas, för de å vattenfallsstyrelsens sida tecknade åttahundratjugofem (825) aktier sexhundra nittiosjutusen (697,000) kronor och för de å Östersundsbolagets sida tecknade sexhundra sjuttiofem (675) aktier etthundratjugoniotusen (129,000) kronor.

§ 3.

Allmän överenskommelse angående kraftbolagets verksamhet.

Sedan kraftbolaget kommit till stånd och så länge den i § 1 angivna fördelningen av kraftbolagets aktier kommer att vara i huvudsak oförändrad, förbinda sig kontrahenterna att för egen del, i vad dem angår, ställa sig till efterrättelse de föreskrifter och bestämmelser, som i här efterföljande paragrafer meddelas, ävensom att så använda sitt inflytande i kraftbolaget, att samma föreskrifter och bestämmelser jämväl från kraftbolagets sida komma att följas.

§ 4.

Kraftstationens utbyggnad.

Mom. 1. Kraftbolagets kraftanläggning i Kattstrupeforsen skall vara driftfärdig vid tid, som vattenfallsstyrelsen bestämmer, dock tidigast den 1 november 1941 och senast den 1 november 1946.

Kraftstationen skall icke omfatta upptransformeringsanläggningar. Dessa skola bekostas av vardera kontrahenten för sig. Kraften skall sålunda tillhandahållas kontrahenterna vid generatorspänningen.

Mom. 2. Kraftstationen skall utbyggas för en effekt, som vid god verkningsgrad svarar mot en vattenmängd av minst tvåhundra tjugofem (225)

kubikmeter per sekund med mellan kontrahenten överenskommen lämplig överbelastningsförmåga.

Kontrahenterna skola gemensamt överväga, i vad mån större utbyggnad skall företagas.

§ 5.

Ersättningskraft och bygdekraft.

Kraftbolaget skall i första hand fullgöra sådana kraftleveranser, som kraftbolaget åtagit sig såsom ersättning för till kraftbolaget överlätna fallandelar eller av domstol ålagts fullgöra för i anspråk tagna fallandelar eller såsom bygdekraft.

§ 6.

Kraftbolagets nettokrafttillgångar.

Kraftbolagets nettokrafttillgångar omfatta
den nettovattenmängd — tillrinning från Storsjön — som återstår, sedan erforderligt vatten disponerats för ersättningskraft, bygdekraft, fiske, flottning och dylikt,

de nettomagasin — för vecko- och dygnsreglering vid förefintligt samarbete med Hissmoforsen — som återstå, sedan erforderliga magasin disponerats för ersättningskraft, bygdekraft, fiske, flottning och dylikt,

den nettomaskineffekt, som återstår, sedan erforderligt maskineri disponerats för ersättnings- och bygdekraft.

§ 7.

Kontrahenternas kraftandelar.

Mom. 1. Östersundsbolaget skall för varje kalenderår sex månader i förväg till kraftbolaget skriftligen anmäla den andel av kraftbolagets nettokrafttillgångar, över vilken Östersundsbolaget önskar förfoga. Denna andel benämnas här nedan Östersundsbolagets kraftandel. Under december 1946 skall Östersunds elektriska aktiebolag hava rätt att uttaga samma kraftbelopp som anmäles för år 1947. Därest icke annan överenskommelse träffats, har Östersundsbolaget samma andel i nettovattenmängden, i nettomagasinen och i nettomaskineffekten. I den mån ökningen från ett år till annat överstiger 2 procent av nettokrafttillgången skall dock Östersundsbolagets anmälan ske ett år i förväg.

Östersundsbolaget skall sålunda äga rätt att vid mindre nettovattenmängd än som motsvarar nettomaskineffekten tillfälligt uttaga större effekt än som svarar mot dess andel i vattenmängden, i den mån detta möjliggöres medelst dess andel i nettomagasinen och nettomaskineffekten.

Östersundsbolagets kraftandel får icke utan vattenfallsstyrelsens skriftliga medgivande vare sig överstiga fyrtiofem (45) procent eller minskas från ett kalenderår till ett följande år. Vid ökning av nettovattenmängden på grund av verkställd sjöreglering är Östersundsbolaget dock berättigat att göra motsvarande minskning av sin kraftandel.

Mom. 2. Vattenfallsstyrelsens kraftandel utgöres av återstoden i kraftbolagets nettokrafttillgångar.

§ 8.

Östersundsbolagets företräde till kraft och rätt till reservkraft.

Mom. 1. Vid begränsning av krafttillgången på grund av force majeure, reparationer eller revisioner skall Östersundsbolaget äga företräde till sin

kraftandel, och vattenfallsstyrelsen skall under sådana förhållanden mot skälig kilowattimmeavgift vid Kattstrupeforsen och vid generatorspänningen tillhandahålla Östersundsbolaget eventuellt erforderlig fyllnadskraft, om kraft finnes disponibel hos vattenfallsstyrelsen enligt dess eget bedömande. Som force majeure vid vattenbrist medräknas endast iskravning vid kraftanläggningen i Kattstrupeforsen.

Vattenfallsstyrelsens rätt till överskottskraft.

Mom. 2. Vattenfallsstyrelsen skall vara berättigad att utan avgift tillgodogöra sig sådan kraft, tillhörande Östersundsbolagets kraftandel, som av detta lämnas uttagen.

§ 9.

Begränsning av kraftuttagningen till den kontraktsevenliga.

Östersundsbolaget skall begränsa sin uttagning av aktiv och reaktiv kraft till vad som motsvarar dess kraftandel.

Vattenfallsstyrelsen skall tillse, att dess kraftuttagning icke förhindrar Östersundsbolagets uttagning av dess kraftandel.

Kontrahenterna skola på anfordran av kraftbolagets driftbefäl vidtaga eventuellt erforderlig rättelse.

Maskineriet får ej överbelastas på sådant sätt, att dess bestånd äventyras.

§ 10.

Kraftkostnadernas beräkning och fördelning.

I kraftkostnaderna skola, efter avdrag av eventuella inkomster å ersättnings- och bygdekraft och dylikt, förutom kostnader för drift, underhåll, reparationer, vattenreglering, utskylder och övriga med kraftproduktionen föränade kostnader, inräknas dels avskrivningar eller förnyelsefondsavsättningar, beräknade — såvitt icke annat överenskommes — efter för vattenfallsstyrelsens förnyelsefondsavsättningar gällande normer, dels räntor på av kraftbolaget upptagna lån, dels fem (5) procent per år på kraftbolagets aktiekapital från och med dagen då kraftstationen togs i bruk.

Kraftkostnaderna skola fördelas på kontrahenterna i proportion till deras kraftandelar.

§ 11.

Extra utbyggnad av kraftstationen.

Därest kontrahenterna icke enas om lämplig utbyggnadsgrad för kraftstationen, skall var och en av kontrahenterna kunna påyrka extrautbyggnad av kraftstationen utöver den minimieffekt, om vilken båda kontrahenterna enats.

Extra utbyggnad skall kunna påfordras även efter en första gemensam utbyggnad.

Den kontrahent, som påyrkat extrautbyggnaden av kraftstationen, skall ensam förfoga över motsvarande maskineffektillskott. Den andre kontrahenten skall emellertid kunna uttaga exakt samma kraftbelopp och tillgodogöra sig samma vattenmängd och magasin, som om kraftstationen saknat extra utbyggnaden.

Anläggningskostnaden för extrautbyggnaden skall beräknas såsom en merkostnad utöver den anläggningskostnad, som eljest erfordras.

Anläggningskostnaden för extrautbyggnaden skall täckas av kraftbolaget, därest detta godkännes av den kontrahent, som icke begärt extra utbyggnaden.

den, men eljest genom räntefritt och uppsägbart lån till kraftbolaget av den kontrahent, som påyrkat extrautbyggnaden.

Den, som påyrkat extrautbyggnaden, skall utom 5 procent ränta på av kraftbolaget täckt kapital erlägga avskrivnings- respektive förnyelsekostnaden för den extra utbyggnaden och alla av densamma föranledda kostnadsökningar samt skälig extra andel i de gemensamma kostnaderna för driften.

§ 12.

Utbyte av sekunda kraft mot prima.

Därest någon del av Östersundsbolagets kraftandel kommer att utgöras av sekunda kraft, varmed här avses sådan kraft, som vid jämn uttagning icke är tillgänglig vid lågvatten, äger Östersundsbolaget rätt att utbyta denna del helt eller delvis mot prima kraft, som är tillgänglig året om. Skriftlig anmälan till vattenfallsstyrelsen därom skall göras minst ett år i förväg och avse minst två år.

Vid sådant utbyte skall en kilowatt sekunda kraft, tillgänglig under N månader per år, utbytas mot $0.85 \left(1 - 1.5 \frac{12-N}{12}\right)$ kilowatt prima kraft. Detta utbyte skall icke påverka Östersundsbolagets andel i nettomagasinerna utan endast Östersundsbolagets andel i nettovattenmängden och nettomaskineffekten.

§ 13.

Detta avtal skall, sedan kraftbolaget kommit till stånd, godkännas av kraftbolaget i de delar, som kraftbolaget angår, och förbinda sig kontrahenterna att medverka till att så sker.

§ 14.

Kontraktets godkännande.

Avtalet blir icke för kontrahenterna bindande, därest detsamma icke före den 1 februari 1938 blivit av Östersundsbolagets bolagsstämma för Östersundsbolagets del och före den 1 juni 1938 av Kungl. Maj:t för vattenfallsstyrelsens del godkänt.

§ 15.

Med detta avtal, varav två lika lydande exemplar upprättats och utväxlats, förklara vi oss å ömse sidor nöjda.

Östersund den 26 november 1937.

För Kungl. vattenfallsstyrelsen:

G. Malm.

W. Borgquist.

/ I. Bergström.

Östersunds elektriska aktiebolag:

Erik Lönnborg.

Direktör Erik Lönnborgs egenhändiga
samtäckning bevittna:

F. A. Ekestad.

Adolf Sjöberg.

Förslag
till
Bolagsordning för Kraftaktiebolaget Kattstrupeforsen.

§ 1.

Detta bolag, vars firma är Kraftaktiebolaget Kattstrupeforsen, är grundat på aktier enligt bestämmelserna i lagen om aktiebolag den 12 augusti 1910.

§ 2.

Bolagets verksamhet har till föremål att förvärva vattenfallet Kattstrupeforsen i Indalsälven jämte utmål samt utbygga detsamma för alstrande och distribuering av elektrisk energi.

§ 3.

Bolagets aktiekapital skall utgöra minst en miljon femhundra tusen (1,500,000) kronor och högst fyra miljoner femhundra tusen (4,500,000) kronor.

§ 4.

Aktie skall lyda å ettusen (1,000) kronor; och skola aktiebrevens ställas till viss man.

§ 5.

Alla aktier skola medföra samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

§ 6.

Bolagets styrelse skall hava sitt säte i Östersund.

§ 7.

Styrelsen skall bestå av fem ledamöter med lika många suppleanter. Av ledamöterna och suppleanterna utses en ledamot och en suppleant av Kungl. Maj:t, en ledamot och en suppleant av Kungl. vattenfallsstyrelsen samt en ledamot och en suppleant av styrelsen för Östersunds elektriska aktiebolag. Övriga ledamöter och suppleanter utses å ordinarie bolagsstämma. Samtliga ledamöter och suppleanter utses för ett år i sänder.

Den av Kungl. Maj:t utsedde ledamoten skall tillika vara ordförande i styrelsen.

Styrelsen är beslutförför, när minst fyra ledamöter äro närvarande och tre äro om beslutet ense.

§ 8.

Bolagets firma tecknas förutom av styrelsen av den eller de personer inom eller utom styrelsen, som styrelsen därtill utser.

§ 9.

För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola årligen å ordinarie bolagsstämma för tiden intill nästa ordinarie stämma utses två revisorer och lika antal suppleanter för dem.

§ 10.

Bolagets räkenskaper skola den 31 december varje år i fullständigt bokslut sammanföras. Bokslutet skall vara verkställt senast den 1 mars påföljande år, då räkenskaperna jämte tillhörande handlingar ävensom av styrelsen avgiven förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning och balansräkning för senaste räkenskapsåret skola för granskning överlämnas till revisorerna, vilka senast den 1 april böra över granskningen avgiva skriftligt utlåtande, däri ansvarsfrihet för styrelsen bestämt tillstyrkes eller avstyrkes.

§ 11.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas en gång om året före maj månads utgång.

Å ordinarie stämma skola till behandling förekomma — förutom de ärenden, som enligt lag eller bestämmelser i denna bolagsordning skola å densamma företagas — ärende, vars prövning aktieägare hänskjutit till stämman. Aktieägare är icke berättigad att vinna dylik prövning, med mindre han hos styrelsen framställt yrkande därom minst tio dagar före stämman.

§ 12.

Kallelse till bolagsstämma ävensom andra meddelanden till aktieägarna skola ske skriftligen genom rekommenderad försändelse. Kallelse till bolagsstämma skall hava avsänts minst två veckor före ordinarie bolagsstämma samt minst en vecka före extra stämma.

§ 13.

Vid bolagsstämma må envar röstberättigad rösta för fulla antalet aktier, han äger eller för vilka han har att såsom ombud föra talan.

§ 14.

Av bolagets utdelningsbara årsvinst må till aktieägarna årligen utdelas högst fem procent å det inbetalda eller tillskjutna aktiekapitalet.

§ 15.

Bolagets aktier må icke genom teckning eller överlåtelse förvärvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse, av svenskt handelsbolag, vari finnes utländsk bolagsman, av svensk ekonomisk förening, av svenskt aktiebolag, vars aktiebrev må ställas till innehavaren eller av annat svenskt aktiebolag, i vars bolagsordning ej intagits förbehåll, varom förmåles i 2 § 2 stycket av lagen den 30 maj 1916 med vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag; dock att, utan hinder av förbehållet, aktie må förvärvas av svenskt bolag eller svensk förening, som avses i 18 § av nyssnämnda lag.

Tillhör kontrakt av den 26 november 1937 mellan Kungl. vattenfallsstyrelsen och Östersunds elektriska aktiebolag.

För Kungl. vattenfallsstyrelsen:

G. Malm.

Östersunds elektriska aktiebolag:

Erik Lönnborg.